

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 koron
 Félévre 12 „
 Vidékre: Negyedévre 5 „
 Félévre 20 „

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyeszedem ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u 9. — Telefon 27.

Gazdasági önállóságunk.

— jul. 18.

A míg a politikai körök be-
 ékelve a maguk közjogi pókháló-
 szövényükbe, kinosan vergődnek
 a legfontosabb közgazdasági kér-
 désekben és méltatlan módon játéklap-
 dának használják fel az önálló
 vámterület dolgát, hazánk legmér-
 vadóbb közgazdasági testületei egy-
 más után zárt sorokban vonultak
 fel azon eszme mellett, melynek
 megvalósodása egyedül ad kenyeret
 a magyar iparnak. Az önálló vám-
 terület eszméjét hódító útjában nem
 tartóztathatják fel azok sem, akikre
 az önálló vámterület tulajdonképeni
 keresztülvitele volna rábizva. Az
 eszme él és nem lehet agyonütni.
 Él minden magyar iparos szívében
 és alulról felfelé fog utat törni ma-
 gának. — Az önálló vámterület
 hódít.

E hónap 14-én a nyilvánosság
 kizárásával az ország mérvadó ipar-
 os- és kereskedőtestületei, az ösz-
 szes iparkamarák, az Országos Ipar-

egyesület, a Gyáriparosok Szövet-
 sége, a két kereskedelmi csarnok, a
 Lloyd-társulat a fővárosi kereske-
 delmi és iparkamara termében ér-
 tekezletre gyűltek össze, hogy be-
 mutassák azon tervezetüket, melyek-
 et az autonóm vámtarifáról és a
 vámszerződésekről készítettek. Az
 ülés konkrét célja volt azon általá-
 nos alapelvek megállapítása, ame-
 lyek alapján a közös memorandum
 elkészítésével megbízott budapesti
 kamara felterjesztését elkészítheti
 és az egyes vámtételek közös meg-
 állapítása, amelyek a szaktestületek
 véleménye szerint megállapítandók
 lennének.

Az ülés egész váratlanul hatal-
 mas tüntetéssé nőtte ki magát az
 önálló vámterület mellett.

Felállt a legnagyobb vidéki ka-
 mara nagyérdemű elnöke, Szabó
 Kálmán, ki a mi debreceni kamaránk
 élén áll és a jelenlevők osztatlan
 helyeslése közepette ajánlotta, hogy
 közös memorandumban kifejtessék
 az, hogy noha a vonatkozó javas-
 latok a közös vámterület alapján

készültek, a kamarák és szaktestü-
 letek munkálataik elkészítése közben
 ismét csak azon meggyőződésben
 erősödtek meg, hogy hazánk gaz-
 dasági boldogulása csak az ön-
 álló vámterület alapján lehetsé-
 ges.

Zugó helyeslés követte e sza-
 vakat.

Az ülés vezetője hiába igyeke-
 zett az áramlattal szembeszállani és
 az indítványt, mint a tárgyhoz nem
 tartozót, a tanácskozásból kirekesz-
 teni, többek hozzászólása után
 mégis megállapodtak annak kitün-
 tetésében, hogy a kamarák tul-
 nyomó többsége ezuttal is az ön-
 álló gazdasági berendezkedés szük-
 ségét hangoztatta, amely legbizto-
 sabb és legelőnyösebb alap lehetne
 a külfölddel megkötendő méltányos
 egyezségek megkötésére.

— jul. 18.

— Bánffy Dezső a nemzeti követelé-
 sekről. Báró Bánffy Dezső a Magyar
 Közélet legújabb számában a magyar
 nemzeti politikáról és a sovinizmusról

Hires magyar asszony-szépségek.

(Régi írásokból.)

A magyar nők szépségének hirneve
 nem ok nélkül világraszóló. Koronák
 hajoltak, trónok nyíltak meg azelőtt a
 mindenható bűbáj előtt, mely a magyar
 puszták fájának asszonytipusáról sugár-
 zik, mely gyujt és vakít és erősebb lük-
 tetésbe hozza a vért. Nem a szőke észak-
 német Gretchenek holdkóros ábrándos-
 sága, nem a gall temperamentum pezsgő
 szeszélye, vagy az angol-szász szépség-
 típus életteljes komolysága, de még a
 szláv nő forró szenvedélye s a kelet
 szultánainak buja kacérsága sem meríti
 ki a magyar „beauté” sajátos ele-
 mentumait. Mindebből valami és mégis
 egészen új, egészen különleges az, a mit
 magyar szépségnek nevezhetünk s a
 melyről lelkesült hangon annyi csodála-
 tot regélnek a magyar családok hagyó-
 mányai azokból az időkben, mikor még
 a bártfai fürdő, vagy a régi koronázó vá-
 ros diétái, a pataki és mádi hires bálók
 gyűjtötték össze az ország minden ré-
 széből az asszonyvilág ünnepelt lionne-
 jait. Nem egy érdekes regény, édes ka-
 land, vagy sötét tragédia számai szövőd-
 tek ilyenkor a szép szemek mámorító tü-
 zétől.

Ünnepelt szépség volt p. o. e szá-
 zad elején báró Prónay Simonné, szül.
 Hirgeist Ninon, a legszebb asszonyok
 egyike, kiket valaha magyar föld hordo-
 zott. Eredete, gyermekora, házassága,
 élete — egy kész regény. Orczy László
 báró kasznárjának volt leánya, a testvére
 annak a Hirgeist Ferenecnek, akit ifjúi
 rajongása a Hajnócy-ügybe keverve Kuf-
 steinba, Munkácsra juttatott. A szép Ni-
 non akkor tizenhárom éves serdülő gyer-
 mek-leánya volt s gyakran meglátogatta
 bátyját fogságában, gyümölcsöt hordva
 neki. Addig-addig, míg egyszer csak
 nagy lépésre szánta el magát s egy szép
 napon audienciára jelentkezett Sándor
 Lipótnál, a szerencsétlen halála nádornál.
 Természetesen nem akarták bebocsátani,
 de Eszterházy József kamarást annyira
 lebilincselte a bájos leánya naivsága,
 hogy kérelmének végre is engedett.

Az angyali szépségű leány térdre
 vetette magát a palatinus előtt s rimán-
 kodva kérte, adja vissza fivére szabad-
 ságát. „Szegények vagyunk — mondá —
 anyám nincs abban a helyzetben, hogy
 tanítót tarthasson mellettem, ő oktatott
 olvasni, írni, számolni s most kezdett
 franciául is tanítani s ime most vége,
 elvesztettem támaszomat.” A nádor föl-
 emelte a rimánkodó gyermeket, de kijel-
 lentette, hogy kérelmét nem teljesítheti.

„Kezeim kötve vannak” — mondá. —
 „Igen, de irhat Fenséged a bátyjának”
 — veté ellen a kis Ninon — „s mit ta-
 gadhat meg a testvér a testvértől?”

A lépésnek persze nem lett fogat-
 natja. De a bátor leány hire elterjedt s
 mindenki dicsérte öntudatos fellépését s
 testvéri áldozatkészségét. — Így jutott el
 hire Prónay Simon báró fülébe is, ki
 érdeklődni kezdett a szép Hirgeist-leány
 iránt. — Ismeretségükből csakhamar sze-
 relem fejlődött, de boldogságuknak til-
 tóan állta útját az apa, Prónay László
 báró, esanádmegyei főispán és valóságos
 belső titkos tanácsos akarata. Akadály-
 akadályra tornyosult. A rangjára, szüle-
 tésére büszke protestáns főurnak nem-
 csak a leány alacsony születése, de kat-
 holikus vallása iránt is legyőzhetetlen
 előítéletei voltak.

Csak a kitartó, minden nehézséggel
 dacoló igazi szerelem tehette tul magát
 mindezekben. De Prónay Simon szenve-
 délye nőttön-nőtt az iránt, akit jövőd-
 belijének kiszemelt s a kétségbeeséshez
 közel állt, mikor látta, hogy a szép Hir-
 geist Ninon kezéért mások is pályáznak,
 többek közt egy fiatal orosz is, ki József
 nádor első neje lebetegedése alkalmából
 ajándékokkal küldetve Pál cártól Budára
 oly heves lánggra gyuladt az egyszerű
 kasznárleány szépségétől, hogy Nápoly-

szólván, az aktuális nemzeti követelések-ről is nyilatkozik a következőkben:

A nemzeti gondolat érvényesülése kell, hogy a mozgató legyen mindenben. A nemzeti jogok kivívására kell, hogy az elsőtől az utolsóig mindenki a maga körében megtegye kötelességét és ez alól kivételt a vezető államférfiak sem képezhetnek. A nemzeti irányban való természetes fejlődés jogosultságát meg kell értenie magának a koronának is, mert a gyarapodásnak indult és a kétségtelenül jövőben még erősebben lüktető nemzeti erő és önérzet naponta türelmetlenebb, alkura mindkevésbé hajló, miért aztán könnyen megeshetik, hogy a sovíniszta nemzeti irányban a nemzet zömével lépést nem tartó, a nemzeti érdekeket meg nem értő, nem eléggé megfontolt politikusok kényszerítő szükség nélkül is konfliktusba kergetik a trónt és nemzetet. A korona és nemzet érdekei nem ellentétesek, a dinasztia és az állam jövője a kölesönös megértés mellett biztosítható legjobban, csak azzal kell tisztában jönni, hogy egy állam életének fejlődésében megnyugvó pont nincs és hogy az, mi 1867-ben helyesen és jogosan megoldásnak volt joggal tekintendő, az ma már lehet elavult, módosítandó és fejlesztendő. A magyar állam és a Lajtán túli tartományok között 1867-ben létrejött viszonyok hívei voltunk és vagyunk, de ebből nem következik, hogy e viszonyt és kapcsolatot oly békónak tekintsük, mely a fejlődő magyar államot jogos igényei érvényesítésével szemben lekötve tarthassa, főként akkor, midőn nemzeti fejlődése természetszerűen, éppen azon viszonyból kifolyólag vált lehetővé. Nem azért mondtuk el ezeket, hogy tulságos mályra akarnánk benyulni aktuális politikai kérdésekbe, de érintenünk kellett mégis, mert midőn a nemzeti igények kielégítésének követelése a napi politika súlypontja, akkor nem lehetett kitérnünk nekünk sem, mikor szólunk a sovíniszta magyar nemzeti irányról és erről szólva, szólunk a nemzeti gondolathoz, azt ed-

dig tapasztalt apetikus téllenségéből föl-rázni akarván.

Tatárjárás.

— jul. 18.

Az obstruáló ellenzék a legnagyobb politikai rövidlátásáról adott kiáltó bizonyosságot, amidőn az országot a jelenlegi súlyos viszonyok közé vitte. Szép a mit zászlójára irt, de vannak sokkal sürgetőbb és fontosabb feladatok is, amelyeket figyelmére sem méltat s amelyek meg nem oldása esetén nem sok örömnök fog teleni az ugynevezett nemzeti vívmányokban.

Már többször felemeltük figyelmeztető szavunkat, hogy az osztrákok a magyar ipar tönkretevésére törekcsenek. Most újból megdöbbenő adatokat közöl a *Honi Ipar* című folyóirat legutóbbi számában. Nem fenyegetőznek, hanem észrevétlenül; magyar nemzeti jelmezbe bujva folytatják aknamunkájukat, amelynek eddig is meg van már a szomorú eredménye. Versenyképes, számottevő gyárak és vállalatok vezetésébe befolyást szereznek és ezt arra használja fel, hogy az illető gyárat, vagy vállalatot megbuktassák. A „Hazai fémipar részvénytársaság” igazgatóságának tagjai között van egy Chandoir Gusztáv nevű bécsi ur, akinek az igazgatóságban döntő befolyása van és a társaság gyárat most ellenkezés, kegyelem nélkül becsukatta.

A budafoki gyújtógyár fő részvényese Fürth osztrák gyújtógyáros, a ki élet-halál harcot vezet a magyar gyújtó-ipar ellen. Őt nagy osztrák gyárossal összeszövetkezett, hogy az árakat lenyomják és ez által olyan helyzetet teremtsenek, hogy a magyar gyárakat olesó pénzen megszeressék.

ből hazajövet nem habozott kezét formaszertint is megkérni.

Ekkor a fiatal báró elhatározó lépésre szánta el magát. Látva, hogy apja beleegyezését soha meg nem nyerheti, Bécsbe szöktette inádotját s ott titkon összeesküdött vele. Így töltöttek hat esztendő a Nógrádban és Bécsben, csak titkon remélve az apai szív meglágyulását, ami végre be is következett s a fiával kibékült öreg ekszellenciás ur élete alkonyán még becsülni tanulhatja az anynyiak által irigylett menyé ritkaság szívbeli és lelki tulajdonságait.

A mesalliance különben ép nem volt ritka e század elei főuri társadalomnak eksklusiv köreiben s a magyar faj szépségének semmi sem szolgálhat éke-sebb tanubizonyosságot, mint az a tény, hogy varázsa előtt leomlottak az osztálykülönbség válaszfalai s a gögös előítélek korlátai Teleki József gróf koronáér neje Roth Janka volt, egyszerű polgári családból nősült. Podmanický Károly báró Charpentier Juliát, egy freiburgi bányafőtiszt leányát bírta nőül, sőt egy Vay Miklós tábornok is egy bádeni erdmester unokahugával, Alde'sheim Johannahal lépett házasságra. Igaz hogy a báróné az orosz cárnéval, s a svéd és bajor királynéval nevelkedett együtt s nemesak ragyogó szépsége, de páratlan

műveltsége is méltóvá tette a pálmára melyet Magyarország akkori főrangú hölgyei közt első helyen neki nyújtott a közvélemény.

A felföldi szép menyecskék ideálja volt Szirmay László consiliarins neje is Topolnokáról, ki tulajdonképpen Olaszországban született és Lengyelországban nevelkedett. Valóssággal költői szépség volt mozdulatban utánozhatatlan bájjal. Rajongott érte három megye örege ifja. az erdélyi uniaszonyok igazi típusát Bethlen Adrien grófnő tükrözte vissza legtisztábban a század elején, királyi paloták méltó ékessége, egy föltétlen hódolatot parancsoló alak, aki Berzsenyiék „Melancholia” című költeményét bonyhai kertjében egy kőlapra vésette s fenkölt gondolkodása, emelkedett kedélyvilága messze tullelt minden kortársnőjén.

Elén ragyogtak a magyar főuri társaságöröknek az egyforma szép Waldstein grófnők is egyik Károlyi, a másik Koháry grófnő. A József nádor által 1820-ban a pozsonyi országgyűlés alkalmából adott bálon magyar viseletök mindenkit elragadott ép, úgy, mint Brentanó marquisné Gortakóczy Ferencné, született Grassalkovich hercegnő is kik méltóan tündököltek mellettök.

(Befejező része következik.)

Urbán Brevillier osztrák gyáros először megvette az Első Magyar Csavargyár-at s azután ezt felhasználta a többi csavargyár megtörésére. Kisajátította legnagyobb ellenfelét, a Kirner-féle csavargyárat és a Hirsch és Frank gyár csavárosztályát, de nem ám azért, hogy tovább fejlessze, az előbbit becsukta, az utóbbit megszüntette. Egy osztrák planchette-gyáros megvette és nyomban becsukatta az egyetlen versenyző magyar gyárat, egy osztrák gépgyáros előbb esődbe kergetett egy magyar gépgyárat, aztán gépeit megvette és azt helyszínén összetörte.

E közgazdasági tatárjárást túrni nem lehet. Mivel pedig az országgyűlés ilyen esekélységekkel még a közel jövőben sem ér rá babrálni, a törvényhatóságok hivatása, hogy a cselekvés terére lépjenek. Reméljük, hogy Debrecen sz. kir. város és Hajdúvármegye törvényhatóságai a legelső között lesznek.

0.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól

Budapest, július 17.

A mai ülés már minden izgalom nélkül folyt le. A képviselők száma is megcsökkent. Alig néhány ellenzéki jött el az obstrukció folytatására, a szabad-elpárt pedig egyelőre békén hagyja a szóáradatot és rezignációval nézi annak hőmpölygését. Csak a nagy közönség érdeklődése nem csappant meg. Zsuffolt karzatok hallgatták Mezőssy Béla beszédét, a melyben a végzetlen harcot hirdette továbbra is. Rónay János és Gajary Géza személyes kérdésben való felszólalásukban a miniszterelnök iránti jogos bizalmuknak adtak kifejezést. És a szünet után a néppárt obstruáló részének egyik tagja: Kaas Ivor báró szólalt fel.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Dániel Gábor,

A kormány részéről jelen vannak: Khuen-Hédervary Károly gróf, Lukács László, Wlassics Gyula, Plósz Sándor és Tomasics Miklós.

Elnök megnyitja az ülést és beteszti az irományokat.

A miniszterelnöki program.

Mezőssy Béla: Dániel Ernő beszédével foglalkozik és azt hazafiasabbnak tartja, mint Dániel egész politikai működését. Sajnos, hogy a mi kormánypárti politikusaink mindig csak bukásuk után mernek hazafias kijelentéseket tenni. Dániel azt mondta, hogy az obstrukciót a katonai vívmányok tárgyában azért sem szabad folytatni, mert a koronánál azokra nincs a talaj előkészítve. De ki tehet arról, hogy a többsége tekintetben nem működött közre eddig. Kijelenti, hogy a harcban állókat semmiféle titkos szál nem köti össze.

Madarász József: Annál biztosabb a siker.

Mezőssy Béla: Az adott szóról beszél ezután. Őt az nem köti, mert kilépett a pártból. Hivatkozik a Tisza exlexre, a mikor tekintélyes férfiak léptek ki a szabadelpárt határozata után.

Serényi Béla: A határozat előtt léptek ki.

Mezőssy úgy tudja, hogy a határozat után.

Olay Lajos: Persze, hogy azután.

Kristóffy: De rögtön kiléptek.

Mezőssy Béla: Én is kiléptem a miniszterelnöki program után. Hivatkozok egyébként a háboruban elfogott katonára, a kit megeskettek, hogy tovább harcolni nem fog, de ha kiszabadul, bizony fegyvert fog megint, még ha asztán föbe lövik is érte. (Derűtség jobbról.)

Az 1899. XXX. t.-cikk módosítását merényletnek tartja. Ha a miniszterelnök a függetlenségi párt megbízottainak megmondta volna, hogy ezt a törvényt módosítani szándékozik, nem akadt volna — úgy mond — senki Kossuthéktól kezdve hozzámig (Derűtség), aki a miniszterelnökkel szóba állott volna.

Héderváry gróf miniszterelnök: Közérdekből!

Mezőssy: Ebből a közérdekből nem kér. Akkor az ischli klauzulát is közérdekből csinálták, vagy ezzel indokolták. Tudja, hogy Lukács miniszter már Széll alatt is mindig azt emlegette, hogy az ischli klauzula mellözése káros gazdasági érdekeinkre. De ha ezt tényleg itt így hitte, akkor nem lett volna szabad Széll alatt tárcát vállalnia. A miniszterelnök pedig szerinte nem volt őszinte, a mikor Széll folytatásának mondta magát és mégis mindjárt az 1890. XXX. t.-cikk módosítását jelentette be. A középiskolában feltételes mondatokat kellett írnia, mindig zavarban volt azonban. Most azonban nem kell zavarba jönniök a tanulóknak, mert a miniszterelnök beszédéből citálhatnak. (Zaj jobbról.)

Rónay János: Nem illik ez a ráfogás. (Zaj.)

Madarász: Miért nem illik?

Rónay: Jobb volna ha kevesebbet beszélne! A sok szó árt legtöbbit.

Mezőssy: A sok szavazás többet ártott az országnak. (Zaj jobbról.)

Gajáry Géza: Szófecsérlés.

Mezőssy: Önök kinn bizalmatlanok, itt pedig megtapsolják a miniszterelnököt. Ha a miniszterelnök megmondaná fenn őszintén, hogy ez az ország pártkülönbség nélkül kívánja a nemzeti vívmányokat, hallgatnának rá, mert csak félmagyarnak tartják. Andrassy egyik cikkét citálja.

Andrassy Gyula gróf: Nem tartozik ide. (Zaj.)

Mezőssy: Az abszolutizmusról szól s azt mondja, a ki azt óhajtja hülye, a ki csinálja örült és a ki fél tőle, az gyáva (Taps balról.) A kardja kihullhat a kezéből végkimerülésből, kicsavarhatják erőszakai, de önként le nem teszi. (Taps balról.) A nemzet és a trón boldogsága egyaránt megkívánja, hogy kölcsönösen megértsek egymást és béke legyen ez országban. Határozati javaslatot nyújt be a mely szerint a ház utasítsa a miniszterelnököt, vagy jelentse ki, hogy a véderőtörvény megújításakor az 1867. XIII. t. cikket végrehajtja. (Éljenzés balról.)

Gajáry Géza személyes kérdésben kijelenti, hogy a mikor a miniszterelnök először jött közibök, aggodalmaik voltak. Ezt nyíltan ki is fejezték, de a midőn erről győződtek meg, hogy a miniszterelnök egész férfiúi, talpig liberális ember, azóta szíves-lelélekkel tapsolnak neki. A mi pedig Fejérváry kilépését illető konfliktust illeti, az eloszlott akkor, a midőn Fejérváry maga jelentette ki, hogy közte és a miniszterelnök között semmi olyan

ellentét elő nem fordult, mint a minőt a szabadelvűpárt gondolt. (Tetszés.)

Rónay János személyes kérdésben kijelenti, hogy mindig csak olyan törvényt szavazott meg, a mely az ország hasznára akart lenni.

Mezőssy rövid viszonzválasza után, a melyben kijelentette, hogy senkit gyanúsítani, megbántani nem akart.

Elnök az ülést felfüggesztette.

Szünet után

Kaas Ivor báró a néppárt megalakulásának történetét mondja el. A Héderváry kabinet bemutatásakor elnöke, gróf Zichy János megmondta, hogy a néppárt minő magatartást fog tanúsítani a kormányval szemben. Szóló tehát a maga szempontjából bírálja a helyzetét. Ő már annak idején ellenezte az egyházpolitikát Büszkén vallja magát klerikalizmusnak, mert az egyház mai szervezetét fenntartani kívánja.

Ballagi Géza: Ez nem klerikalizmus.

Ugron Gábor: Ha a pápák leszavazák a világiakat, az a klerikalizmus.

Ballagi: De a Kaas klerikalizmusa más!

Kaas Ivor báró az ülés végéig beszélt.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Tanácsülés.** A város tanácsa tegnap délelőtt 10 órától déli fél 1 óráig **Kovács József** polgármester elnökle alatt ülést tartott. Az ülésen előterjesztést tettek, hogy kéressék meg a belügyminiszter, hogy a felekezeti iskolák segélyezésére közgyűlésileg megszavazott — de végleg eddig jóvá nem hagyott — összegből, annak végleges jóváhagyásáig elemi iskolai célokra 120.000 korona sürgős felhasználását engedje meg. A tanács hosszas megbeszélés tárgyává tette az előterjesztést s abban állapodott meg, hogy nevében **Oláh Károly** közművelődési tanácsost a miniszteriumba küldi, ki is ott ez irányban előszóval tegyen előterjesztést s a mennyiben arra nézve a miniszterium hangolva volna, csak azután teszik meg e tárgyban a formális felterjesztést. **Oláh Károly** tanácsos ez ügyben különben — sürgősségénél fogva — haladéktalanul a fővárosba utazik. A tanács ezenkívül tegnapi ülésében folyó ügyeket intézett el.

× **Kinevezés.** **Kovács József** polgármester **Nagy Gábor** polgármesteri irnokot a városi mérnöki hivatalhoz igaztónak kinevezte.

* **Elhalasztott ülés.** A tegnapi napra a városházára d. e. 11 órára hirdetett világitási bizottság ülését, miután azon a bizottság tagjai kellő számban nem jelentek meg, elhalasztották.

× **A hajdulegység ruházata.** Tegnap déli fél 1 órakor vette át **Vecsey Imre** v. főjegyző elnökle alatt **Kovács József**, **Király Gyula**, **Abraham László** és **Végh Gyula** bizottsági tagokból álló bizottság a város hajdu és rendőr személyzetének a vállalkozó által már beszállított téli ruházatát. A bizottság az egész szállítmányt minden kifogás nélküli jóminőségű anyagnak és tisztességes munkának ismerte el s azt minden ellenvetés nélkül át is vette. Hogy pedig a

ruházat jó, annak legfőbb bizonyítéka az, hogy azzal azt viselő személyzet is teljesen meg van elégedve.

EGYHAZ és ISKOLA.

A Dóczy-iskola kórháza. A debreceni ev. ref. felsőbbleányiskola építő tanácsa tegnap délután **Kiss Albort** elnökle alatt gyűlést tartott az iskola gyűléstermében, melyen a létesítendő leánynevelő intézet részére a kórházhelyiségről gondoskodtak. A leánykórház a Fűvészkertben levő diákkórház mellett lesz. Építésével **Fésüs Lajos** vállalkozót bízták meg, ki aug. 20-ára elkészíti a kórházhelyiséget, hol a szép beteg **Dóczy** sták nyernek majd ápolást.

Egy berlini asszony könyve.

Házasságom és annak története.

A berlini előkelő körökben élénken foglalkoztatja most egy csinosan kiállított kis könyv, amelynek szerzője a legismertebb német bankár felesége. A nő, aki ősnemesi családból származik és akinek rokonsága nagy kegyben áll **Vilmos** császárnál, két évvel ezelőtt egy bából, a hol férje nélkül jelent meg, csak a reggeli órákban vetődött haza.

Ez az eset kínos feltűnést keltett és a férj nyomban megindította a válópórt a szép fiatal asszony ellen a házastársi kötelesség súlyos megsértése miatt. A bíróságok erre kimondták a válást, bár a nő erősen vitatta, hogy a férjet kell bűnösnek kimondani, mert az sértette meg a házastársi kötelességet. — Mikor az asszony megtudta, hogy a felső fórumon is elveszett az ügye, kiadta a kis könyvet *Házasságom és annak története* cím alatt.

A könyv óriási szenzációt keltett és egyenesen a császár utasítására konfiskálták azokat a példányokat, amelyeket a rendőrség erős kutatás után össze tudott szedni.

A könyv egy biográfia. Elmondja benne a nő, hogy milyen gyötrelmes volt rá nézve a házasság. A férj teljesen elhanyagolta őt, gyakran napokig nem váltott vele egy szót sem, az éjjeleket sohasem töltötte odahaza és főképen az tette őt elkeseredetté, mert a bankárnak viszonya volt egy magasrangú katonatiszt arisztokrata özvegyével.

Bizonyítéka nem volt, hogy a férje ellen fölléphessen, detektiveket fogadott föl a házasságtörés megállapítására és végre az egyik titkos ügynök tudtára adta hogy a férj a tisztí kaszinó álarcos bálján együtt lesz az ő vetélytársnőjével. Ezért ment ő el a bálra, az urát azonban nem találhatta meg, aminek azonoszerű magyarázata — mint később megtudta — az, hogy a detektív, aki neki a hirt hozta, a férjnek is szolgálatában állott s ez bizonyára jobban fizette őt, mert a nyomorult ember a bankár kedvéért elárulta megbízóját.

A detektív csak azért ösztönözte őt, hogy menjen el a bálra, mert így alkalmat akart adni a férjnek arra, hogy annak erős fegyver legyen a kezében a válópör megindítására.

Megírja a nő a könyvben azt is, hogy miért kellett a férjnek ez a fegyver, amely a bíróság előtt tényleg jól sült el.

Mikor a házasságot megkötötték, az asszony félmillió márka hozományt adott át urának és a házassági szerződés sze-

rint abban az esetben, ha válópörre kerülne a sor és a bíróság a nő hibájából mondaná ki a válást, ezt a hozományt az asszony többé vissza nem követelheti. A könyvet különösen azért kellett konfiskálni, mert ez bepillantást enged a berlini előkelő világ erkölcsi magánéletébe is s fölötte kényes, diszkrét természetű dolgokat hoz nyilvánosságra, másrészt meggyanúsítja a vállópörben ítélkező bírakat is, akik szerinte magasabb presszió hatása alatt döntöttek az igazság arculátásával a nő hátrányára.

A válópör eldőlte után az asszony szülei kijelentették, hogy évenként 50,000 márka apanage-t adnak leányuknak, de csak abban az esetben, ha ez távozik Németországból és oda többé vissza nem tér. A boldogtalan asszony kényszerhelyzetében ezt megtette. Elutazott és most Budapesten egyik dunaparti szállodában lakik.

Sorsában azonban nem nyugszik meg és itteni ügyvédje útján e napokban a berlini polgári bíróságnál bepörölte az ex-férjét a félmillió márka hozományért.

H I R E K.

N a p l ó.

parmuzeum nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e. 9-12-ig.

Az iparkamarák a hirdető közönséghez.

— A hirdetés haszna. —

— július 18.

Amerikában, hol az ipar és kereskedelem oly kolosszális arányokban fejlődik nap-nap szerint, hol a gazdasági hatalmas pezszésében tenger és szárazföld ereje ölelkezik, — rég tudott dolog, hogy a sajtó, a nyilvánosság az egyetlen alkalmas eszköz az ipari és kereskedelmi produktumok megismertetésére. A reklám a melyet a yankee oly élelmesen használ föl, egy való útja, módja vállalatok, üzletek felvirágoztatásának. Nálunk is jó ideje felismerték azt az ellenállhatlan erőt, mely a nyilvánosságban rejlik.

A sajtó útján való hirdetés hasznos és üdvös voltát nem is kell már különösen ajánlani, mert hisz csodálatos példák igazolják, hogy a hirdető ezen a módon találja meg a legkönnyebben a közönséget. Nemrégiben az ujságkiadók közgyűlése vette föl a gondolatot, hogy a hirdetőt a közvélemény figyelmébe kell ajánlani, annál inkább, mert a lapoknak a bélyegdíjak törlése óta módjukban áll a legolcsóbban közölni a hirdetéseket. Az ügyet most a kereskedelem és ipar legilletékesebb fórumai: a kamarák karolták föl, a kik felhívást intéznek a hirdető közönséghez. A szegedi kereskedelmi és iparkamara is föl hívást fog közzétenni a hirdetés érdekében. A nagyváradai iparkamara most adta ki a felhívását, mely így hangzik:

A hazai kereskedelmi és ipari életben csodálatos tünet az, hogy a mikor a mi kereskedelmi és ipari világunknak színe-java — nemesak

hogy félrehuzódik gyártmányaival és iparcikkeivel, hanem lebecsüli a terjesztésnek, az érintkezésnek ezt, a világon minden országban elfogadott és méltányolt tényezőjét: a hirdetést és egyszerűen átengedi a sajtónak nagy nyilvánosságát a gyógyszerész és egyéb csodatevő szereknek, továbbá egy két izléstelenül rikácsoló és a közönséget megtévesztő hirdetésnek, — melyek egyformán uralják napi lapjaink hirdetői hasábjait.

Ez a jelenség indította az alulírott kamarát arra, hogy felkérje az érdekelt gyárosokat, kereskedőket és kisiparosokat, miszerint külföldi kartársaik példájára, vegyék igénybe az ujsághirdetésben rejlő nagy publicisztikai erőt gyártmányaik terjesztésére és mentől több hirdetést közöljenek az ujságokban.

Kérjük ezt tisztán azon hazafias célból, hogy a magyar iparnak hasznára legyen a lapok nagy nyilvánossága és hogy az ujságok közreadott hirdetéseit a komoly törekvésű magyar ipart és kereskedelmet propagálhassák.

* **Bihar tábornagy Hadházon.** Bihar Ferenc altábornagy, a budapesti I. honvéd kerület parancsnoka, aki a hó elején a városunkban állomásozó honvéd ezredek felett szemlét tartott, vasárnap este Hadháza érkezik, hogy a debreceni 3. és a nagyváradai 4. honvéd gyalogezred összpontosító gyakorlatai felett szemlét tartson.

* **Szabadságon.** Konez Ákos városi tb. tanácsos tegnap kezdte meg 30 napra terjedő szabadságidejét.

* **Vasárnapi munkaszünet.** Az átmeneti időket jellemző ingadozás, a mint minden téren tapasztalható, ugy észlelhető ez a korunkban napirenden levő munkás téren is. A vasárnapi munkaszünetről törvény, egy csomó kormányhatósági rendelet s mindentéle intézkedés jelent meg s még mindig nem győzött egész teljességével a vasárnapi munkaszünet elve, amennyiben csak fokozatosan és részlegesen valósítják meg. Az ipari és kereskedelmi munkásokra és alkalmazottakra kiterjesztették a vasárnapi munkaszünetet; a vármegyei törvényhatóság tisztviselőire, segéd- és kezelőszemélyzetére szintén; az egyes minisztériumokban is megtartják a vasárnapi munkaszünetet. Kérdjük, hogy miért nem rendelik el a szünet megtartását az összes állami hivatalokban is? Tovább menve, valamennyi magánhivatalban? Ha egyszer az elv helyes; ha a vasárnapi munkaszünet méltányossága elismert és elfogadott, akkor nincs az ingadozásnak és félrendszabályoknak semmi értelme. Tessék a munkaszünetet az összes vonalokon elrendelni. Legyen a vasárnap teljes ünnep, amelyen minden mellőzhető munka szüneteljen. Alig képzelhető nagyobb igazságtalanság, nagyobb rabszolgaság, mint amikor a társadalom egyes osztályaiban szakonként adják az emberi jogokat. A közigazgatási tisztviselőnek ünnep a vasárnapja, az állami hivatalnoknak csak fél ünnep. Hol itt a jogi egyenlőség? Az egyik szabad, a másik rabszolga. Vagy

talán arra várnak, hogy országos mozgalmakat indítsanak s úgy erőszakolják ki az egyenlőséget e téren is? Be kellene látni az intéző köröknek, a kiknek a kezében a rendelkezés joga megvan, hogy a vasárnapi munkaszünet elve csak akkor felel meg az emberi méltóságnak, ha egész teljességével érvényesül. Legyen a vasárnap mindenkire munkaszünet s akkor elmondhatjuk, hogy az elvet hiven megvalósítottuk.

* **Térzene Hadházon.** Soha nem remélt gyönyörűségben van most része Hadház és környéke uri népének. Az oda összpontosított honvédezred gyakorlatok alkalmából ugyanis a budapesti 1-ső honvéd zenekar vagyis az ország legjobb katonazenéje — Hadház város háza előtt e hét folyamán minden este fél 6-tól úgy 7, fél 8 óráig térzenét tart. A térzenén mindennap — így tegnap is elég nagy közönség jött össze gyönyörködni a pompás zenében. A hallgatók nagy része természetesen a gyakorlaton levő tisztikar és hozzá tartozóiból, továbbá a Debrecenből kirándulók és Hadház meg környéke uri népéből telik ki. Tegnap éppenséggel pompás és ritka szórakozást rendezett a derék zenekar. Toronyzenét adott ugyanis.

A zenekar egyik kiváló kürtöse a hadházi toronyban fugta a gyönyörű hangzó darabokat, míg azt a zenekar lent lassu hangon kísérte. A szép zenei előadás rendkívül elragadta a hallgatókat. Szóval Hadháznak igazán váratlanul s elég páratlanul is ki jutott a jóból.

* **Alapszabályok láttamozása.** A Hajduböszörményi fehértői köruti polgári olvasókör alapszabályait a m. kir. belügyminiszter a f. évi 65.565. szám alatt látta-mozta.

* **Változás a katonai egyenruhában.** A honvédelmi miniszter, a legutóbb kelt rendeletével megengedte, hogy a honvédségnél tovább szolgáló altisztek, szolgálton kívül a jelenlegi szűk nadrág helyett, kék bő nadrágot viselhessenek. A rendelet már életbe is lépett.

* **Szociálista gyűlés.** A debreceni nemzetközi szociáldemokrata párt is fel akarja emelni tiltakozó szavát, Khuen Héderváry miniszterelnöksége ellen, a melyben csak a horvátok nyomasztó helyzetének Magyarországra való behozatalát látták. A szociálisták vasárnap délután fél három órakor, az Otthon vendéglő udvartartójában nyilvános gyűlést tartanak a következő napirenddel. A földmivelő és az ipari munkások gyűlése. A jelenlegi politikai helyzet. A szociálisták nagy hangú felhívásokban kérik fel a munkásokat a tömeges megjelenésre.

* **Jó uton.** Egy párbeszédet lestem el tegnap, mely két fiatalember között folyt le a kávé házi márványasztal körül. A megszólított azok közül való volt, akiket bohémeknek szokás nevezni, már csak azért is, mert nincs az a viharverte éjszaka, amelyet ezek a bohémek fehér éjszakára ne változtotnának.

Különösen most „nyár-víz“ idején nincs az a fehér éjszaka, amiben egy kis vihart ne okoznának az éjszakával örökös hadilábon álló bohémek.

A kérdezősködő, a bohémek éppen ellentéte volt, vagyis olyan ember, akinek a mottója ugyanaz, ami a Boszorkányvár-beli Verusé, hogy t. i. „az éj irtóztató, embereknek nem való . . .“

Balkányi Antal

fényképészeti
műterme . . .
PIAC-U. 81.

o o o **Specialista** o o o
gyermek felvételekben.

Ne kedves barátom — szolt a szelid természetű uriember — még mindig lumpolnak?
 — Ugyan kérem, micsoda szó: lumpolnak?
 — Hát mondjuk, züllenek?
 — Az már beszéd. De biztosíthatom, hogy vége. Olyan szelidek lettünk, mint egy ma született bárány.

— Ne mondja.
 — Esküszöm. Végre is az ember megcsömörlik attól a mindennapi ramazuritól.
 — No lám:

— Igen, Ma már úgy élünk, hogy hozzánk képest a legotthonülőbb papushős valóságos orgiákat művel. Szóval a legjobb uton vagyunk.
 — Érdekes. És mi okozta ezt a változást?
 — Jóformán semmi. Elhatároztuk, hogy véget vetünk az éjszakázásnak és slussz!

— Bámulatos. Sohasem hittem volna. Szóval nem lumpolnak.

— Eszünk ágában sincs. Amit egyszer mi felteszünk magunkban...

— És mikor határozták el?

— Amikor ma ránk virradt.

* **Elgázolt gyermek.** A Péterfia utcán játszódott Jóga János 6 éves gyermek három pajtásával, mikor a kisvonat jött. A gyermekek rákiáltottak Jógára, hogy egy ott menő kocsi el ne gázolja. Jóga hirtelen hátra ugrott s az ép arra menő kisvonatnak esett. A vonat hirtelen megállt s így a gyermeknek komolyabb baja nem lett, csak néhány apró ütődési seb van rajta, melyeket a kórházban azonnal kimostak.

* **A Zion egyleti tagok figyelmébe.** A 12-éről elmaradt gyűlés a Frohner éttermében e hó 19-én vasárnap délelőtt fél 10-kor lesz. Felkéretnek az összes Zion tagok, hogy ezen gyűlésen mennél tömegesebben megjelenni sziveskedjenek.

* **A cigányok szabadlábán.** A tegnapi elötti cigánykaraván hat tagját, névszerint Lakatos József, Lakatos István, Nagy Imre, Balog József, Balog Mihály és Balog Sámuel cigányokat, kiket lopás miatt lezártak, ma az ügyészség feltételesen szabadlábra helyezte.

* **Hivatalt kapott.** A nép beszédjében a hivatalos nyelv sokszor humorosan nyilatkozik meg. Egy-egy hivatalból hallott szót a tanyai magyar úgy helyez bele a beszédjébe, hogy az csupa mulatság. Bejön ma is egy magyar a kapitány elé és mondja, hogy ő be van rendelve.

— Ki rendelte be kendet?

— Hát a libák végett.

— Jó, jó, de hol a pecsétes irás?

— A Jézus tudja, de a mezőrendőr ur mondta, hogy a kapitány urtól hivatal gyűtt a számomra, hogy gyűjtek elő...

— Hivatal? No én nem tartogatok a kende számára semmiféle hivatalt, hanem alighanem rossz fát tett kende a tűzre, mi?

— Aszondja a magyar;

— Az a tizenöt szegény kis liba nem tett valami sok kárt.

No most már mindjárt emlékezett a magyar azon 15 libára, akik a város tilosán jártak. Ezért „ment a hivatal” a számára.

* **A tizenegyedik.** Kállay Béni, az elhunyt közös pénzügyminiszter azok sorában akik tárcájuk viselése közben haltak meg, a tizenegyedik. Ebben a számban befoglaltatnak a magyar és a közös miniszterek. Mint aktiv miniszter halt meg Magyarországon Wenckheim Béla báró, a latere miniszter, Szende

Béla és Ráday Gedeon gróf honvéd miniszter, Pauler Tivadar igazságügyminiszter, Trefort Ágoston közoktatásügyi miniszter, Bedekovics Kálmán horvát miniszter, Baross Gábor és Horánszky Nándor kereskedelmi miniszterek. Mint miniszter halt meg Becke lovag, az első közös pénzügyminiszter, Tegethoff admirális és Holtzgethon lovag szintén pénzügyminiszterek, Haymerle báró külügyminiszter és Bauer báró hadügyminiszter. Kállay Béni a harmadik közös pénzügyminiszter volt.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalban: Schuller Gizella ág. ev. 6 hónapos, Faragó Vilmosné róm. kath. 68 éves, Rottmann Pirooska izr. 3 éves, Kronovszky Imre ev. ref. 17 éves és Németi Lajos ev. ref. 9 hónapos.

* **Az anya büne.** A Csapó-utcai temetőben tegnap egy szivarka dobozban egy 3—4 hónapos méhmagzatot találtak, melyet a kórházi orvosok megvizsgáltak s megállapították, hogy a méhmagzatot erőszakkal hajtották el. Az ismeretlen anya ellen a rendőrség erőlyesen nyomoz. A méhmagzatot a kórházból eltemették.

* **Tolvaj köszörüs.** Püspökladányról jelentik, hogy az ottani csendőrség Mórle Károly hódmezővásárhelyi lakos távirati jelentésére elfogta Bónis Lajos köszörüst. Bónis, mikor Vásárhelyen járt, ellopott Mórictól egy köszörülő talyigát és a talyigával megugrott. Mórle véletlenül megtudta, hogy a tolvaj köszörüs Püspökladányban van és azonnal táviratban kérte a köszörüs elfogatását. — A tolvaj köszörüs a járásbíró elé kerül a lopott talyigával.

* **Verekedő szomszéd.** Már régen rossz viszonyban élnek egymással Harangozó János és Szentiványi László szomszédok. A mit csak el lehet követni valakinek bosszantására, azt Harangozó mind megtette. Tegnap aztán meguntta Szentiványi a bosszantást és Harangozót feljelentéssel fenyegette. mire ez neki esett a különben is beteg Szentiványinak s úgy megverte, hogy sokáig az ágyat kell nyomnia. A verekedő szomszédot a járásbíró megtanítja a rendre.

* **Olvasó közönségünk** szives figyelmét felhívjuk az Iparvállalati és Kereskedelmi Részvénytársaság alapítói által közzétett részvény a tájékoztatásra.

x **Tennis és Turista ingek,** tennis övek, valamint francia batist és zephir divat ingek legnagyobb választékban **Fekete Jakab** uri divat kalap és fehérnemű üzletében. A szabadalmazott Frish féle patent alsónadrágok egvedüli főraktára kizárólag budapesti férfi cipők.

Az Arany Bika kávéházában ma este Magyar Testvérek zene-kara játszik.

TÁVIRATOK.

A pápa haldoklása.

Róma, jul. 17. A Voce della Verità azt jelenti, hogy a pápa egészségi állapota reggeli 3 óra 45 perckor változatlanul komoly volt.

Róma, jul. 17. A délelőtt 9 órakor a pápa állapotáról kiadott orvosi jelentés a következő: A szent atya az éjjel néhány órát aludt. — Időközönként izgatott volt. A mellhártyában meggyülemlett váladék a már megállapított korlátok közt maradt anélkül, hogy komoly bajt idézne elő. Ösztöne közérzésében nem állt be jelentékeny változás. Érverés 38, légzés 30, hőmérsék 36.5. Mazzoni, Lapponi.

Merénylet a görög trónörökös ellen.

Athén, jul. 17. A görög trónörökös pár ellen ma este a színházban merényletet akartak elkövetni. A mint a trónörökös észrevette, hogy egy ember fegyvert emel rá, hozzáugrott, megragadta és pár pillanatra viaskodás után ártalmatlanná tette. A merénylőt elfogták.

Eltávolított magyar felírás.

Zágráb, jul. 17. Ma délelőtt hatósági intézkedésre hivatalosan az államvasutak üzletvezetőségének új palotájáról eltávolították a csupán magyar felírású táblákat, a melyek a minapi zavargások előidézői voltak.

Hédervár a temesváriakhoz.

Temesvár, jul. 17. Khuen-Hédervár gróf miniszterelnök Telbisz polgármesternek a következő táviratot küldötte:

Azon szoros benső köteléknél fogva, amely engem mátol kezdve Temesvárhoz fűz, kölesönös örömmel tölt el Nagyságodnak a város hazafias polgársága nevében hozzám intézett megleghangu üdvözlése. Midőn ezéért forró köszönetemnek adnék kifejezést, csak ismét lehetem hogy magyarázó elődeim példáját követve, legjobb képviselői kötelességemnek fogom tartani a város érdekeinek minden téren való előmozdítását.

Rátkay házjegyzősége.

Budapest, jul. 17. A szabadalvópárt ma esti értekezletén elhatározta, hogy Rátkay Lászlót a jegyzőségre ismét jelöli, habár jelöltségét nem szívesen fogadja, de Hédervár óhaja az, hogy a pártközi megállapodásokat respektálják.

Pápai Manó

Veisz Sámuel

budapesti varró- és kötőgép, kerékpár nagykereskedő egyedüli képviselőjét Hajdu, Bihar, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Heves és Jász-nagykun-Szolnok megyék területére (Debrecen, Piac-u. 43.) vette át. Ugyanott utazó ügynökök magas jutalékkal, esetleg fixfizetéssel is felvétettek.

Felrobbant ágyutöltés.

Temesvár, jul. 17. Német József püspök lakóháza udvarában délelőtt fél 10 órakor három vak ágyutöltés robbant fel, de kárt nem okozott. A városban dinamit-merénylet híre terjedt el és nagy izgatottságot keltett. A vizsgálat kiderítette, hogy a töltések a tüzerkaszárnnyában lévő gyakorlat közben repültek át a több száz méter távolban levő ház udvarára.

Cáfolatok.

Budapest, július 17. A Bud. Tud. jelenté: Több lap ma, állítólag jó forrásból azt a hírt közli, hogy Plósz Sándor dr. igazságügy miniszter ez állásától megválni készül, sőt egy más lap már befejezett tényképen állítja oda és Plósz utódját is megnevezi.

Mind e híresztelésekkel szemben a legilletékesebb forrásból arról értesülünk, hogy Plósz Sándornak a kabinetből való kiválásra semmi oka és így ez szándékában sincs, annál kevésbé, mert kötelességének tartja, hogy az általa kezdeményezett nagy és fontos igazságügyi alkotásokat befejezésre juttassa és mert a kormány és a kormányelnök politikájával és közjogi felfogásával mindenben egyetért.

Megbízható információink alapján továbbá közöljük, hogy a lapoknak az a híre, mintha Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök e hónap 19-én Ischlbe utazik, hogy ő felségének jelentést tegyen, nem felel meg a valóságnak, magától értetlik, hogy a magyar miniszterelnök a nyár folyamán meg fog jelenni ő felsége előtt, de ez utazásnak időpontját ez idő szerint még nem lehet megállapítani.

Leszakadt kikötőhid.

Krisztiania, július 17. A királynak Digermulenben (Nordland) való időzése alkalmából leszakadt a kikötőhid. Körülbelül 100 ember a vízbe zuhant. Számosan megsérültek, némelyek súlyosan.

Gabona tözsde.

Budapest, július 17. Buzakinálat mérsékelvételkedv gyöngé. Nyugodt irányzat mellett 9,000 méter mázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok idő szép.

Buza októberre	7.16—17
„ novembere	0.00—00
Rozs október	6.17—18
„ októberre	5.29—30
Zab októberre	6.26—28
„ novembere	6.25—26
Tengeri 1904. májusra	6.30—31
Tengeri júliusra	4.98—99
Repce	11.45—55

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Felhő Rózi sajtópöre. A színházi pikantériák kedvelői számára érdekes főtárgyalás volt tegnap az aradi törvényszéken. Felhő Rózi a debreceni színház tagja indította meg a pert még aradi primadonna korában az *Aradi Friss Ujság* egy kritikája miatt, melyben a művész nő színpadi öltözéke kemény bírálat alá volt véve, s szó esett egy bizonyos toalett katasztrófáról is. A kritikáért Hunyár Algernon hírlapíró válalta el a felelősséget, s ezért ma becsületsértéssel vádolva állott a törvényszék előtt. A vád képviselőt az ügyészség nem vette át, s így Felhő Rózi ügyvédje mint pótmagánvádló szerepelt. A tárgyalás gyors lefolyású volt s így nélkülözött minden várt érdekességet Hunyár Algernon lovagias nyilatkozatot tett, mire a panaszos képviselője a vádat elejtette. Ezzel a tárgyalás véget ért.

Regénycsarnok.**A tejtetstvér.**

Első rész.

(Folytatás.)

Időről-időre, ha barangolásaikon arrafelé vetődtek, Joël vagy Germain is váratlanul betoppantak Bonnyékhoz és a gyermek keresésére indultak, a kit biztosan ott találták a kis falusi ház környékén. Megölelték, megcsókolták, örültek is annak, hogy gyermeket oly jó szímben látják, mégis bántotta őket, hogy a Louéssart fiu paraszttal együtt nő fel.

Minden szombaton, ha az idő megengedte, Gabriella megjárta az Ördög-torkolatot és anyjánál szalásolta be magát hétig. Ezek valóságos örömnapijai voltak a fiatal anyának.

Egész héten erőla kőnapki kirándulásról álmodott. Örömtől kipirult a cecal nem annyira a hegynek menő uttól, mint inkább a boldogságtól dobogó szívtel ért be a falu egyetlen utcájába és egyenesen Noirtnének háza felé tartott mert biztos volt benne, hogy ott találja a fiát. Ez a két nap, amelyet teljesen az anyai gondoskodásnak s a dédelgető becézgetésnek szentelt, villámsebessen mult el és hétlőn a fiatal asszony, aki mosolygó arcával jött, könnyes szemekkel rossz sejtelmektől és kínos előérzetektől gyötört szívtel indult hazafelé. És valóban, a milyen szépen fejlődött a gyermek, ép oly mértékben fogyott az anya. Mindinkább fogyot, sordadt, úgy hogy esztendőre rá már folyton a pamlagon kellett feküdnie és le kellett mondania e hetenkinti kirándulásokról, amelyekben egyetlen vigaszát lelte. Ezentul Noirtin asszony vitte el Savinient minden vasárnap az anyjához.

Akár sirunk, akár nevetünk, az idő közömbös gyorsasággal repül tova.

Mig Louéssart asszony napjai bátnatos egyhangúságban peregtek le, Savinien meg a tejtetstvére sugaras boldogság napjait élte. Nagyon okos gyermekek voltak és így a körülöttük kínálkozó természeti szépségekre napról napra fogékonyabbá lett a lelkük.

Savinien és Vitaline kíváncsian bámméskodó szeme elé mindig új meg új látványosságok tárultak: minden pillanatban gyönyörteli csodálkozással valamely új tündérmesébe illő csudát láttak: majd az esüftényü holdvilágot, mely az

alvó falura borította ezüsfátyolát; majd a deres, fehér téli reggeleket, amidőn úgy látszott, mintha az utakon a fagy egy éjszaka alatt felszarította volna mind azt a sok sarat; a sűrű pelyhekben aláhulló havat, a mely szeplőtlen leplevel elborított erdőt, mezőt; a szél zugó dallamát és az olvadó hótól megtagadt patatok csörgedezését; tavasszal meg a pázsit, a lomb és virág csodás, türemény szerü feltámadását.

Midőn aztán a kis lábuk megerősödött és ruganyosabbá vált a járásuk, a két gyermek kézenfogva nagyobb bátorsággal indult neki a végtelennek tetsző erdőnek, a hol minden lépésnél valami más gyönyörűséget találtak.

— Ugye, Lili, — kérdé Savinien a kis leánytól, — ugye, az erdő nagyon nagy? Van-e neki vége, mit gondolsz?

— Persze hogy van, felelt Vitaline nagy határozottsággal.

— Szeretném tudni, hogy mi van az erdőn túl?

— Az erdőn túl esupa falu van mindenfelé, csak hogy nem lehet ám oda bemenni, mert csunya vadállatok laknak az erdőben és azok megeszik az embert.

Aggódva néztek egymásra, aztán önkénytelenül szorosabban fogózkodtak össze.

Hirtelen halálos félelem vett rajtuk erőt és eszeveszett futásnak eredtek, a gyepes dűlőn végig, a mely a kis falusi házhoz vezetett.

A nagy nyári szünidőben hazajött Vitaline bátyja, Noirtin Pascal a verduni szemináriumtól, a hol tanulmányait folytatta.

Pascal sudár termetű, karcsu, csinos tizenhatéves fiu volt, szakasztott olyan, mint az apja, kihez jobban hasonlított, mint az anyjához.

Hoszu, végig begombolt fekete posztó reverendát és magas száru eszimat viselt s nagyon komoly arcu, határozott vonásu erősen kidomborodó magas homloku és ibolyakékszemű fiu volt.

A szünidőket azzal töltötte, hogy a szent könyveket bujta vagy pedig elment látogatóba a futeaui plébánoshoz, akinek a reggeli misénél minisztrálgatott.

(Folyt. köv.)

BIOSKOP

ÓRIÁSI KINEMATOGRAF.

Debreczen — Vasártér.

Műsor:

Július 18. 19. 20-án.

1. Lujza her. nő és Giron Genfben
2. Tengeri vihar a szobában.
3. A légújás Brezki szerencsétlensége.
4. Oh ez a fog.
5. A szakácsné bosszuja.
6. Kis Kohn.
7. Egy kártya játékos sorsa. 200 méter hosszú, 7 képen.
8. A ruha kereskedőnél,
9. Pierott és Columbina
10. Művészi látomás.
11. A meg nem tölthető fiaker.
12. Caak Walk a törpék tánca.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri:

Narten György.

Horváth András

szoba- és templom-festő.
Debreczen, Piacz-utca 21. sz. alatt
(A Tisza-palota átellenében.)

Elvállal mindenféle szobafestéseket, tapetirozásokat, templomok festését, oltárok és szószékek aranyozását művészi kivitelben

Csáthy Ferenc

— könyv-papír és zeneműkereskedő, —
Debreczen II. Egyháztér 2. sz. a nagy-
templomnál, ajánlja a t. szülők és nemes
tanuló ifjuság szíves figyelmébe a nagy
szünetidőre

10000 kötetből álló

magyar és német kölcsönkönyvtárát.

— Bővebb felvilágosítást nyújt a
kölcsönkönyvtárjegyzék. —

Eladó földek

10 kat. hold ujosztású föld
18 „ „ ondódi föld
16 „ „ bányai kaszáló
3 „ „ varga kertiszőlő

(parcellázásra is alkalmas) eladó.

Bővebb felvilágosítást ad a
Debreceni Ipar és Kereskedelmi-Bank
ügyvezető-igazgatója.

5953—1903.

Arverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdoná-
hoz tartozó Simonffy-utca 1 számú bér-
háznak 3 számú, jelenleg Antal Vince
férfiszabó által bérelt bolt helyisége 1903
évi július hó 23 napján délelőtt 9 órakor a
város szekházának kistancstermében (1.
emelet 34 számú szoba) tartandó nyilván-
os arverésen 1903 évi november 1 nap-
jával kezdődő 3 évre, és a városi szám-
vevői hivatalnál a hivatalos órák alatt
megtekinthető feltételek szerint. Haszon-
bérbe adatik.

Mely árverésre az érdeklődők oly
figyelmeztetéssel hívatnak meg, hogy ár-
verelni kívánók a kikiáltási árnak 800
koronának 10 százalékát készpénzben
vagy óvadék képes értékpapírban, az
árverelő küldöttség kezébe bantpénzül
letenni tartoznak.

Debreczen 1903 évi május hó 28.

A városi tanács.



Ideai csurgatott akácmező

kapható kilója 60 krajcárért

DEUTSCH LAJOS

fűszerkereskedésében, főposta
mellett.

Schicht-szappan

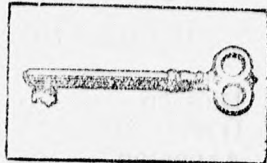
„szarvas“

vagy

„kulcs“



Jegygyel



legjobb, legkiadósabb s ennélfelegva
legolcsóbb szappan. — Minden
káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy !!
minden darab szappan a „Schicht“ névvel és !!
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Nagy

katona-zene-kari

hangverseny.

Tudomására hozom a nagyérdemű
közönségnek, hogy a

**helybeli pályaudvaron, a város felőli teraszon
ma szombaton este 8 órakor**

a katona-zenekar

**nagy hangversenyt
rendez.**

Kitünőkonyha, tisztán kezelt faj-
borok; jó kiszolgálásról gondoskodva lesz.

Kiváló tisztelettel

Ottó Sándor

vasuti vendéglős.

**Az Alföldi takarékpénztár
Debreczenben**

kedvező feltételek és gyors elintézés mellett tör-
lesztési jelzalog kölcsönöket ad 15—20 évi annui-
tásokra. Már fenálló jelzalog kölcsönöknek cseké-
lyebb kamatlábu törlesztéses kölcsönökre átvál-
toztatását (conversiót) készséggel közvetít.

Az igazgatóság.

Salgó-Tarjáni kőszénbánya-részvény-társulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 16. sz.

Szénosztályozás:

Gőzcséplőgép-, gőzeke- és szoba fűtésre:

Darabos (tömör) szén és kockaszén.

Továbbá:

Diószén	(
Durvaszén	(gyári kazánfü-
Aknaszén	(tésre
Rostált aknaszén	(
Aprószén	(körkemencefűtésre
Kovácsszén	(kovácsolási célokra

A társulat széntermelése évenként

Salgó-Tarjáni bányákban	10 millió
Petrozsényi bányákban	6 millió

A vezetése alatt álló Esztergom—Szászvári kőszénbánya-részvénytársaság termelése évenként:

Dorogh—Annayölgyi bányákban	2.4 millió
Szászvári bányákban	0.6 millió
Össztermelés	19 millió

m é t e r m é l e s e

Megrendelések központi irodánkhoz: Budapest, V., Erzsébet-tér 16 sz. a. intézendők.

Jutányos árak és pontos gyors szállítás!

Részvényaláírási felhívás!

Sokszor hallhatjuk azon jogos panaszt, hogy mezőgazdasági terményeink túlnyomó részét külföldi országok jól jövedelmező gyáriai dolgozzák fel.

Köztudomású, miszerint a gyár-ipar, a munka sokszorozza meg a nyers anyag értékét. — Virágzó gyár-ipar azonban a tőke segítségével nélkül el nem képzelhető. Meg kell tehát e segítséget társulás útján teremteni és így lehetővé tenni hasznos vállalkozások létesítését.

Ily gondolatok vezettek bennünket, midőn városunkban egy

„Iparvállalati és Kereskedelmi Részvénytársaság“

létesítésére vállalkoztunk.

Közel 20 év óta működik városunkban a Geréby-féle ecet-gyár, melyet a volt tulajdonos örökösei áruba bocsátottak. Meggyőződésünk szerint e gyár kellő tőkével virágzóiparteleppé fejleszhető.

Magáévé tette tehát az alapítók értekezlete azon eszmét, hogy ezen gyárat megszerezze. Ez igen kedvező feltételek mellett sikerült is. Deák Ferenc-utca 13. sz. alatti 354 □ öl kiterjedésű gyártelepet 60.000 korona, teljes felszerelését pedig 20.000 korona, összesen 80.000 korona árért hajlandók az örökösök e társaságnak átengedni.

Programmunk további rövid ismertetése:

1. A vállalat tárgya:

Az említett ecetgyár teljes üzembe hozatala. A vállalat keretébe beilleszthető, kisebb befektetést igénylő, nagyobb kockázattal nem járó iparágak létesítése, melyeknek termékei a napi fogyasztás tárgyát képezik.

2. A vállalat tartamát

50 évre tervezzük.

3. A részvénytőkét

2000 darab 100 koronás részvény alapján 200.000 korona képezni, mely összegből egyelőre 150.000 korona tehát 75% lesz befizetendő a következő részletekben:

Minden részvény után

- | | |
|------------------------------------|--|
| a) aláírásakor 10% azaz 10 korona | c) legkésőbb f. é. dec. 1-ig 20 korona |
| b) legkésőbb f. é. okt. 10-ig 20 „ | d) „ f. é. dec. 31-ig 25 „ |

Az első és második részlet alapítótársunk a **Debreceni Ipar- és Kereskedelmi-Banknál** vagy a következő debreceni pénzintézeteknél fizethetők be, ahol egyuttal a részvények is jegyezhetők, u. m.:

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben, Debreceni Első Takarékpénztár, Közgazdasági-Bank R.-T. Debrecenben, Takaré- és Hitelintézet Debrecenben, Debreceni Kölesönös Segélyző-Egylet m. sz., Korona Takaré- és Hitel-szövetkezet, Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet.

A befizetésekről kiállított „Ideiglenes elismervényeket“ 1904 január 1-től kezdve a társaság Deák Ferenc-utca 13. sz. alatti irodájában eredeti részvényekkel cseréli ki.

A további befizetések felől a közgyűlés intézkedik.

4. Aláírás zárideje

f. é. október 10.
Az alapítók fentartják maguknak a jogot, hogy a társaság első igazgatóságát 3 évi időtartamra kinevezzék.

5. Tuljegyzés

esetén a fölöslegessé vált jegyzések tekintetében az alakuló közgyűlés intézkedik. Ezek után ujjalag kiemeljük, hogy kizárólag a napi fogyasztásra alkalmas cikkek előállításával és árusításával kívánunk foglalkozni. Befektetésünk legjelentékenyebb részét ingatlankezei, amely már fekvésénél fogva is értékében csak növekedhet. S felemlítjük végül, hogy minden olyan újabb befektetéshez, mely 10.000 koronával nagyobb összeget igényel, esetről-esetre közgyűlési jóváhagyást kérünk.

Ezekben röviden megismertette a tervezetet, bizton reméljük, hogy a nagyérdemű közönséget sikerült vállalatunk reális voltáról meggyőzni. Ez alapon teljes bizalommal kérjük fel a t. Czim nagybecsű támogatását, miszerint bennünket részvények jegyzésével megtisztelni s vállalatunknak ösmerősei körében is propagandát csinálni kegyeskedjék.

Debrecen, 1903. június hó 28-án.

Tisztelettel

az alapítók:

Dr. Balkányi Ede, Bárdos Géza, Berger Jenő, Bóni gyárt. és mezőgazd. r. t. Nyirbátor, dr. Bruckner Ernő, Csanak József, Debreczeni Jenő, Geréby Pál örökös társai nevében is, Geiger Simon, Hauer Bertalan, Hochfelder Jakab, Kuszanyitzky Endre, dr. Kenézy Gyula, Kontsek Géza, Lovász János, Márk Endre, dr. Magoss György, Muraközy László, dr. Nyiri Ernő, Pálffy Gábor, Rankai Béla, Serli Gusztáv, Schwarcz Dávid, Szávay Gyula, Ullrich Jenő, Ungváry József, Vadon Sándor, Wetzter István, Debreceni Ipar- és Kereskedelmi-Bank.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

Az első és második befizetéseket kérjük alapítótársunk a debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál eszközölni.

Az első és második befizetéseket kérjük alapítótársunk a debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál eszközölni.